

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Martia, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

P. n. ru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru menarohle pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrația tipografiei archiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondența sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele citate și se referă la epistolele publicate nu se înapoiază.

INSERTIUNILE

Pentru edată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Manifestul Țarului.

Sibiin, 3 Novembre n.

Țera cea mai fericită e astăzi Rusia. Poporațiunea ei a primit peste noapte aceea la ce numai fantasia o lăsa să se gândescă și se întrevadă ca realitate în niște zile foarte îndepărtate: constituție și libertatea desevărsită.

Rusia e țără fericită astăzi, dar și țără invidiată. A ajuns la aceea ce a câștigat, fără vearsare grôznică de sânge, cum se aștepta, fără ca să fie aprinsă și se ardă în flacări de la un capăt până la celalalt, pentru-ca din cenușa putregaiului de ieri să se nască Rusia de mâine, numai prin tactul și înțelepciunea unui om cuminte, cu care a dăruit-o pronia dumnezeiască.

Numele lui e Witte. Acest genial bărbat de stat, după-ce a legat pace cu Japonia, în niște condițiuni atât de favorabile, în cât întrăga lume a rămas uimită, a legat acum o nouă și cu mult mai însemnată pace, între domnitorii și supușii sei, între Țarul Nicolae II. și poporațiunea din Rusia. Și pacea acesta i-a câștigat nemurirea!

Rusia e astăzi stat constituțional, pentru-că Witte cu înțelepciunea sa, cu darul de a ști convinge și cu iubirea sa de dreptate, a înduplecat pe atotputernicul Țar al Rusiei să dea poporului seu aceea ce cere, pentru-că cu dreptate cere.

Și Țarul a dat. A dat chiar mai mult decât a așteptat Witte, care nu de mult spunea unei deputațiuni, că *votul universal* nu pôte fi acordat poporațiunii din Rusia, — dar Țarul l'a dat! În manifestul seu, Țarul îndrumă parlamentul ce se va întruni, ca se l' decreteze!

O nouă viață se începe acum în Rusia. Viața dusă la umbra libertăților constituționale. Nouă putere va câștiga Rusia, și colosul de la Nord de acum înainte are să devină temut și periculos. Pentru-că aceea ce va face în viitoriu pe terenul *cuceririi*, nu va mai face Țarul singur, ci în armonică conțelegere cu poporul seu. Și trupele rusești nu vor mai lupta în viitoriu fără să știe că pentru-ce, ei vor merge cu conștiență deplină națională pe câmpul de luptă, fie ori unde, și cu convingerea, că merg să aperse constituția și libertățile celor de acasă.

Schimbare mare e acesta în situația politică europenă, o împrejurare de care vor trebui să țină cont și „*patrioții*” noștri. Pentru-că până acuma dădeau pe grozavii față de Viena numai pentru-că știau, că Rusia e slabă, și de la Nord nu amenință nici o primejdie. Rusia însă nu e slabă, se va consolida în curând, și va ajunge la o tréptă de putere atât de înaltă, în cât va dicta în drépta și în stângă! E vremea deci să schimbe și „*ai noștri*” frontul!

După-ce ne-am spus aceste păreri asupra marelui eveniment, la care nu s'a așteptat nimeni, și care cu drept cuvânt pôte fi trecut în șirul minunilor, lăsăm să urmeze din cuvânt în cuvânt manifestul Țarului, publicat Luni noaptea, acest act însemnat, care a um-

plut de bucurie și fericire inimile tuturor supușilor Țarului, dar l'a scăpat și pe Țarul de primejdia de a fi trimis în lumea cealaltă. În viitor Țarul nu va mai trebui să fie păzit de garde secrete, pentru-că de viața sa vor grijă de acum înainte multele milioane, cărora el le-a dat viață. Iată manifestul:

Noi, Nicolae II., din mila lui Dumnezeu Țar al tuturor Rusiilor, Țar al Poloniei, Mare principe al Finlandei, etc. etc. comunicăm spre știre tuturor supușilor noștri următoarele:

Turburările și mișcările isbucnite în capitalele noastre și în multe alte localități, au umplut de adâncă durere inima noastră. Bunăstarea domnitorului e contopită în mod nedespărțit cu bunăstarea poporului seu, și durerea poporului e totodată durerea domnitorului. Mișcarea de acum ne amenință imperiul cu prăbușire națională și cu violarea integrității și unității sale. Misiunea de domnitoriu ne impune sfânta datorință, să căutăm cu totă știința, voința și puterea noastră, ca să accelerăm cu toate puterile încetarea mișcării periculoase pentru stat. Când am îndrumat deci autoritățile respective, să iose dispozițiile potrivite pentru încetarea aparițiilor de turburare de ordine, de prevaricațiune și de voinicie, și conform chemării sale, pentru apărarea poporațiunii pacinice: am aflat de necesar, ca pentru succesul dispozițiilor îndreptate spre linișțirea vieții publice se dăm direcție unitară activității puterii guverniale.

În urma tuturor acestora, facem de datorința guvernului nostru, să *implinescă neștrămutata noastră voință* în modul următoriu:

1. *Poporațiunii sunt a se da neresturnabilele fundamente ale drepturilor cetățenești, cari residă în inviolabilitatea adevărată a libertății religio-nare și a cuvântului, în libertatea întrunirii și a asocierii.*

2. *Fără a se întrerupe alegerile ordinate pentru Duma imperiului, întrucât permite timpul, care stă la dispoziție până la convocarea ei, toate acele clase de popor, cari acuma sunt eschise cu totul de la dreptul electoral, au să fie îndreptățite să participe la legislatura Dumei.* Condițiunile decretării *votului universal electoral* le va stabili noul corp legiuitoriu.

3. *Rămâne ca principiu fundamental neresturnabil, că fără consentimentul Dumei imperiale nu pôte fi adusă la valoare nici o lege, și că aleșilor poporului este a li-se da posibilitatea să pôte controla neîmpedecați legalitatea procedurii autorităților, numite din partea lor.*

Ne adresăm acum către fiii credincioși ai întregii Rusii, și așteptăm de la ei, să-și aducă aminte de datorințele lor față de patrie, să conlucre la încetarea ne mai auzitelor turburări actuale de ordine și să-și consacre toate puterile, împreună cu noi, pentru a restabili de nou ordinea și pacea. Dat în Peterhof, în 17/30 Octobrie 1905, anul nostru de domnie al 11-lea. Nicolae.

Programul guvernului.

După-ce a trecut ministrul-president, baronul F. Jervá y, în vorbirea rostită Sâmbăta trecută, peste chestia *sufrajiului universal*, primul și cel mai esențial punct din programul guvernului unguresc, și a lămurit destul de amănunțit și *chestiile militare*, și-a continuat vorbirea și și-a spus programul de acțiune după cum urmază:

Programul economic.

O altă problemă mare și grea, de altă direcție, este, stimăților domni, *întărirea economică a patriei noastre*. Pe baza naționale, ca să crească puterile materiale ale Ungariei, în direcție democratică, pentru-ca dezvoltarea economică să atingă și cele mai de jos pături ale poporațiunii și la străformarea economică a țării să fie angajat omul cel mic întocmai ca și proprietariul marelui capital, și în direcție socială, ca să se asigure dezvoltarea factorului egal cu capitalul: *a muncii*, și din cooperarea împreună a acestora să se servescă și asigure cu succes scopul cel mare.

Stimăților domni! De asupra tuturor stă baza națională. Acesta trebuie să primescă pronunțare în toate acțiunile noastre, și în acest înțeles trebuie să ne întocmim întrăga noastră *viață economică*. Nu în acel înțeles, ca să ne desțacăm de cătră economia universală, pentru-că acesta ar fi o greșală fatală, care asupra noastră s'ar răbuna mai virtos. E interesul nostru propriu, ca să ne acomodăm conform dezvoltării economiei universale, pentru-că fiind o națiune în raport mică, politică economică exclusivistă nu putem purta.

Acesta e motivul, care ne face să ținem și noi sémă de situația schimbată în politica comercială. Trebuie să ținem sémă cu atât mai virtos cu cât partea economică este mai slabă noi suntem. Și cu acesta trec, stimăților domni, la partea cea mai actuală astăzi în politica economică, la raporturile economice dintre Ungaria și Austria.

De ani de zile n'a succes să fie asigurată întră aceste două state aceea stabilitate cu privire la raporturile economice, care formeză co-dăția fundamentală a întregii vieți economice, industriale și comerciale, și anume, în urma raporturilor interne politice, întâiu ale Austriei, ear' acum ale Ungariei. Prin aceasta ni-s'a creat o gravă stare de forță. Terminul când are să se începă epoca unei politici noi comerciale aprôpe pentru toate statele europene, se apropie cu celeritate. Încă numai câteva luni ne despart de el, și dacă Ungaria nu s'a decia până atunci cu privire la viitorul sa formațiune economică, — țara se desface singură din economia universală și stă în fața celei mai grave, aprôpe incalculabile crize economice.

Partea primă a acestei determinațiuni se referă la raporturile noastre economice față cu Austria. Acesta trebuie să o regulăm întâiu. Starea de forță ce ni-s'a creat, — fie că ne ținem de terminul din 1 Martie 1906, începutul epocii politice comerciale pentru noua Europă, fie că stăm pe lângă 31 Decembrie 1907, hotărul stabilit în articolul de lege XXX din 1899, — numai o singură soluție permite astăzi pentru Ungaria, susținerea comunității vamale de până acuma încă până la 1917, până la terminul când expiră convențiile cu Germania și Italia, când vom avé apoi carăși măcă liberă cu privire la întocmirile noastre economice.

Dar' pentru-ca atunci să nu se afe țara în aceeași situație, în care ne aflăm astăzi, și țara să pôte trece fără risc, ba fără scrupul, la întocmirea economică independentă, întroducând atunci teritoriul vamal independent,

dacă crede că e mai corăspunzător din punctul de vedere al raporturilor sale: terenul trebuie pregătît, și l' vom pregătî, după modalitățile espuse mai la vale. Anume, articolul de lege XII de la 1867, conservând pe séma țerii dreptul de dispunere cu privire la întocmirile economice, prescrie ca guvernele celor două țeri să pôte pertractări în chestia aceasta. Dispoziția acesta a legii trebuie observată întră toate împrejurările. Dar' pentru-ca la pertractare să pôte sta față în față doi factori, după posibilitate, de forțe egale; ca Ungaria, dacă așa cer interesele și raporturile ei, — ear' cu Austria, pentru satisfacerea acestora nu pôte lega convenție potrivită economică, — să pôte inaugura instituțiunea teritoriului independent vamal, fără știrbirea intereselor economice ale țerii, imediat cum expiră convenția vamală și comercială de acum; ca prin urmare dezvoltarea noastră economică în direcție națională să fie în mod necondiționat asigurată pentru acel cas, — trebuie să ne formeze chestia acesta cea mai mare problemă pe terenul economic. Acesta nu înseamnă răboiu economic cu Austria, pentru-că acesta e imposibilitate, în urma intereselor noastre, dar' și din punctul de vedere al Austriei. Ci înseamnă numai aceea, că Ungaria voeste să și aperse interesele economice, amăsura raporturilor proprii.

Ce se cere la aceste pregătiri și în ce direcție le contemplăm? De la răspunsul ce l' dăm la această întrebare depinde serioșitatea acestei punct esențial din programul nostru. Raporturile productivității țerii dau direcție misiunii noastre în privința acesta.

Politica agrară.

Suntem stat agrar, avisați se esportăm o mare parte din prisosul produselor. E chestie de existență pentru agricultura noastră, asigurarea consumării produselor noastre. Nu suntem atât de preocupăți cu privire la întocmirile noastre economice de până acum, ca să pot afirma, că fără piața Austriei nu pôte să existe absolut de loc agronomia magiară. E însă firma mea convingere, că desfacerea bruscă, fără pregătiri necesare, ar provoca pentru noi sgușuri grave, pentru-că decenii deardândul ne-am făcut întocmirea în prima linie cu ținerea în vedere a pieței din nemijlocita vecinătate, și nu ne-am gândit la eventualitatea, că în interesul dezvoltării noastre economice, vom avé trebuința și de alte piețe.

Agronomia noastră produce scump și nu destul de mult. Pământul nu e exploatat din destul. Ramurile laterale ale agronomiei nu sunt dezvoltate destul de bine, proprietarii mei și cei de mijloc sunt lăsați singuri în grija lor proprie, economia lor nu e destul de intensivă, ear' produsele marelui proprietariu sunt unilaterale, industria agronomică fi dă în măsură forțe mărginită ajutor pentru-ca să i asigure mai buna exploatare și productivitate a moșiei.

Întocmirile noastre agronomice ori cât de curioș s'ar părea lucrul într'o țară agrară, cum e Ungaria, sunt foarte defectuoșe, și mijloce de ajutorare industriale și comerciale nu-i stau la dispozițiune în măsură potrivită.

Direcția națională a întocmirii noastre agronomice, și apoi pregătirile serioșe pentru a ne puté face întocmirile în mod independent, pretind înainte de toate o *politică agrară în stil mare*. Acesta va cere jertfe mari materiale de la stat, dar' nu ne putem da la o parte din calea lor, pentru-că le pretind cele mai vitale interese ale țerii. Ori-cât de straniu se apară lucrul, că un stat agrar trebuie să aducă jertfe pentru dezvoltarea agronomiei sale, acesta e totuși un fapt, în fața că-

ruia a închide ochii ar însemna atâtă cât a face cu conștiință să rămână țera în permanență în dependență economică.

Politica de proprietate.

Ca mijloc potrivit pentru a da avânt dezvoltării puternice a raporturilor noastre economice ni-se îmbie *politica de proprietate*. Natural, că politica de proprietate a guvernului poate fi urmărită numai pe calea echilibrului social și a dreptății sociale, prin urmare are să fie condiționat de *caracter democratic*. Ne vom ține de chemare să dăm proprietății legate, firește, fără a ne atinge de dreptul de proprietate, ca astfel de putere speculativă, care se face cu puțință, ca micile asistențe ale agriculturii să rămână legate de glia patriei, în șir lung de generațiuni. În scopul acesta, mijloc eficace găsim în parcelarea teritoriilor de pământ, procurate și eliberate din partea guvernului, mai departe în aceea, că moșiile aparținătoare fondurilor comune regnicolare, le dăm în folosință proprietarilor mici pe mai mulți ani, pe calea arândării.

Voim să acordăm mare atențiune ușurării sarcinilor de datorii ale proprietarilor mici și de mijloc. Înaintând pe calea însepută deja, cu întrebuintarea instituțiilor care ne stau la dispozițiune, și cu crearea de instituțiuni noi permanente, voim să purtăm grijă, ca datoriile mai grele de pe proprietățile mici și mijlocii să fie convertite și schimbate cu împrumuturi mai ușoare, ca proprietarii să-și poată acoperi trebuințele de investițiune pe calea împrumutului ipotecar și vrem să ne îngrijim, ca amăsura speciului în agricultură, să fie dezvoltată isvârlă de credit și să fie în măsura cea mai largă făcută accesibile pentru toți.

Politica industrială.

Mai departe formeză condiție prealabilă pentru prosperarea economică, stimărilor domni, și *politica*, puternică întru adevăr, mare, *industrială*. Nu putem nega recunoștința față de rezultatele politicii industriale din cei zece ani din urmă. Dar' din rezultatele acestea, în mod corect se poate trage numai concluziunea aceea, că după-ee raporturile noastre sunt acomodată pentru dezvoltarea industriei în stil mai mare, trebuie să se facă cu mult mai mult în direcția acesta. Nisunța acesta are două motive fundamentale: a crea pentru Ungaria industria mare cu ajutorul fabricelor, și a regenera mica industrie a țerii, cu trecut secular. Industria mică a țerii, acest element însemnat al societății naționale, are încă în mare parte vitalitate destul de pronunțată și poate fi salvată din brațele nimicirii. E datorința de prima ordine pentru politica înțeleptă a guvernului, să se angajeze la munca aceasta cu sprijin material, și acolo unde se cere, cu dispozițiuni legislative. (Va urma).

Adunarea poporală din Sebeș.

Raport special.

Sebeș, 31 Octobrie n.

Peste 5000 de Români ascultară glasul convecțiilor acestei adunări în piața mică din Sebeș.

Sebeșenii toți și jurul lor bine reprezentat; pe fața tuturor putea-i ceti nerăbdarea, de a vedea odată făcându-se vorbirilor, din cari să-și tragă fie-care foloșele și învățăturile sale.

În presară, adevă Sâmbătă, sesize dl deputat Dr. Stefan C. Pop, ear' Duminecă trenul de 11^{1/2}, aduse pe iubitul nostru candidat de deputat Dr. Liviu de Leményi și pe dl deputat Dr. Nicolae Comșa.

Mulțime de popor le ieși spre întâmpinare și între nesfârșite „să trăiească” au fost conduși la locul destinat pentru adunare.

Țin să constat, că și de astădată ni-s'a arătat în totă golițiunea caracterul și sentimentul de iubire, ce 'l păstrează față de noi Români, funcționarii de aici, iubiiții nostri frați — Sași.

Erau aproape gata să nu ne concedă întruinirea.

În urma remonstrărilor energice abia și-a dat dl căpitan de poliție *învoirea*, ca adunarea să se țină în piața cea mică.

De grabă fu podiul gata și la propunerea dlui avocat Dr. Nicolae Lazar, adunarea proclamă de president pe dl protopresbiter Sergiu Medean și notari Dr. Nicolae Lazar și George Tătar.

Presidentul, mulțămind pentru încrederea pusă în el, declară adunarea deschisă și dă cuvântul dlui Dr. Liviu de Leményi.

Acesta în cuvinte calde și bine simțite mulțamește din inimă alegătorilor pentru purtarea lor bravă de la ultimile alegeri, purtare cu care au pus în urmărie întrăgă Româniimea, și e mândru de încrederea, alipirea și dragostea curată a întregului popor român din cercul Sebeșului.

Și în speranța unui viitoriu, când steagul național, care s'a desfășurat și în cercul Sebeșului, va străluci și străluci, ca și soroșele, încheie cu cuvintele:

„Să trăiască poporul român din cercul electoral al Sebeșului”.

Urale nesfârșite.

Al doilea vorbitor e deputatul simpatice al cercului Cristianului, Dr. Nicolae Comșa.

Făce o dare de seamă asupra activității deputaților români în și afară de dietă, așa cum știe el vorbi; între altele ocupă loc de frunte și adresa ce era a se înmăna împăratului, în căre loc de frunte ocupă cererea *votului universal*, pe care l'au cerut întâiu deputații români.

Pare că 'l aud cum a început:

„Înșurirea cea mai frumoasă a omului e împlinirea datoriilor sale, de aceea, am venit și eu aici, ca în cercul acesta unde majoritatea sovărătoare a locuitorilor e românescă, ... etc!”

Esplieă votul universal și este des întrerupt de aprobări.

Figura imponentă a deputatului Dr. Stefan C. Pop apare.

Emoționat, cu lacrimi în ochi, începe:

„Fraților, cu smerenie am venit și eu, să mă închin înaintea românismului conștiinței de sine a cercului Sebeș, dovedit la alegerea trecută, ... etc.”

Laudă ținuta frunțașilor și a poporului și apoi face istorioul suferințelor și luptelor noastre de la Iosif al II-lea începând.

Cu durere și lacrimi în ochi spușea despre neisbuitărea episcopilor Adamovici și Bob, când aceștia înalțară plânsurile Românilor la împăratul.

Cu însuflețire și ochi scântecitori arată însuflețirea și buna înțelegere întră Șaguna și Șuluțiu pe acel „câmp al libertății”.

A amintit și de diploma din 20 Noiembrie 1860 și lămurește cererea cea mai justă a noastră: *votul universal*.

Urale nesfârșite și însuflețire mare au stărnit vorbele cuminți în sufletul poporului, dintră care mulți în decursul vorbirii dlui deputat Dr. Stefan C. Pop, au vărsat lacrimi, cu decosebire cei bătrâni, aducându-și aminte de trecut, ear' cei tineri de însuflețire și durere.

Să primesc propunerile următoare, prezentate de dl George Tătar:

„1. Aderăm la hotărârile clubului național și votăm deplină încredere deputaților nostri”.

„2. Pretindem inarticularea în lege a *votului universal* — fără restricțiune, secret și în comune la toate alegerile, precum și la alegerile distale!”

„3. Votăm încredere deputatului Hieronimi” („Abzug-ul clătina vîzduhul), „care uitându-și de încrederea dată de Sași, consimte cu eliminarea limbii materne din școlile noastre confesionale și în timpuri grave nu-și cercetază cercul pentru a curăți glasul poporului!”

„4. Poporul român neobiceiuit cu apucăturile diplomatice declară, că n'a uitat *jurământul Împăratului* depus în diploma din 20 Octobrie 1860, prin care a decretat poporul român de națiune egal îndreptățit, desaprôbă încercările de a descompune monarhia, declară sus și tare, că numai ca națiune alcătuitoare de stat voește a conlucra la sarcinile grele ale monarhiei!”

Presidentul mulțămind în numele poporului dlor deputați, declară adunarea de închisă.

Ovațiuni puternice să fac deputaților.

Ne-am adunat apoi cu toți la o masă comună în localitățile hotelului „Central”. Toastele n'au lipsit și le mulțămim de învățăturile date, ear' dlor deputați le zicem: „La revedere la alegerile viitoare”.

Lavi.

„Un istoric regal”.

Directorul arhivelor din Sigmaringen, dl Zingeler, autor al mai multor scrieri de valoare din domeniul istoriei și al arheologiei, a publicat sub titlul de mai sus un articol de fond într'un număr mai recent al mare'ui ziaru german „Allgemeine Zeitung” din München, articol în care face aprecierea activității regelui Carol al României, ca om de știință istorică, ca scriitor istoric. Reproducem elogiosul articol, după-om urmază:

„Cel-ee, în vremile viitoare, va fi chemat vre-odată a scrie istoria României sub domnia Hohenzollernilor, va găsi în dezvoltarea principatului, devenit regat sub stăpânirea lui Vodă Carol I, un material foarte bogat, precum și toate condițiile potrivite a înălțului atenția unui istoric. Și anume, nu din pricina că istoria și viața acestui fiu de prinț, care de la 1866 conduce destinele acestei țeri spre norocul ei, sunt atât de strâns legate cu însuși mersul spre bine al României. Pentru-că în urma urmelor, acelaș lucru s'ar pute afirma despre toate țerile, dar' mai cu seamă despre cele din Balcani, unde noua formațiune s'a desvîrșit în aceleași condiții. De sigur, dar' tocmai comparația cu celelalte state ale orientului european, cum sunt: Bulgaria și Serbia, vine în sprijinul afirmațiunii noastre: nici una nici alta, în intervalul de aproape 40 de ani, n'au avut norocul să aibă în fruntea lor așa domnitor. Neapărat, că progresul unei țeri, în care Suveranul se schimbă în scurte intervale, fie pe cale firească, fie prin evenimente forțate, nu se poate asemăna cu stabilitatea unui stat și cu stăpânirea unui Suveran, care o viață de om, cu o voință de fier și o muncă fără zăbavă, precum și cu o privire adâncă pîntr-unzător, conduce soroșea țerii sale.

Când se va scrie istoria României, se va saluta cu deosebire bucurie bogatul material contemporan, pe care îl găsim în cele patru volume ale operei „Din viața regelui Carol al României”. Apărând la 1894, întâiul volum al acestei lucrări, a produs adevărată și îndreptățită senzație, ear' continuarea s'a tipărit în așa condiții, în cât fie-care volum era călduros așteptat. Fie observat în treacăt, că publicația întrăgă este o lucrare demăna întâie, toate volumele cuprinzând tocmai 1882 de pagini.

Dacă în această operă numele autorului nu este amintit, nimeni nu mai trage la îndoială, că acel „martor ocular” (așa este iscălită: „Notele unui martor ocular”) este însuși regele Carol.

Într'un timp, când „amintirile” răsar aproape ca și monumentele¹⁾ și au ajuns o chestie de modă, ar fi seducător să vorbim ceva despre oportunitatea acestei opere. Sinceritatea cu care martorul vorbește, scrie și prezintă cărțile de față, a trebuit să surprindă. Că aceste note au surprins pe unii neplăcut, se înțelege de sine, mai ales că ele își au importanța lor și pentru istoria noastră ger-

¹⁾ Alusie la stările din Germania, unde acuiș-acuși se inaugurează câte un monument.

FOIȘORĂ

Cronică literară.

(Fine)

Din parte-ne îi dorim ca să poată țineă cu totă țaria la susținerea nimbului acestei foi, pe care încă trebuie să i-l dea de aici înainte. Dacă va ține la aceea, ca toate rubricile foi să fie corect reprezentate, va pute aduna în jurul său colaboratori externi, cari vor contribui și ei mult la ajungerea scopului „Bunului Econom”.

În numărul cel mai nou să dă în foită o scurtă apreciere a scriitorului M. Sadoveanu, după care urmază o schiță admirabilă a acestuia, cuprinzând descrierea zilei de 27 August 1877, ziua în care a căzut Grivița. Așa mai înțelegem! — Dacă ar fi și „Cronica săptămânală” cu atâtă îngrijire redactată ca „Foița” și ca articolul de fond, „Bunul Econom” ar fi într'adevăr aceea-ee vrea și aceea-ee ar trebui să fie.

În schimb „Poporul Român” din Budapesta, de când a devenit soroșe politică, a înscotat de a mai fi o soroșe populară cum era

mai înainte. Poporul mai are l'psă și de altceva de cât de politică, ceea-ee de present nu i-se mai dă prin „Poporul Român”. Nu înțelegem, de ce se totălesc atâtă frase politice la urechea poporului, — și încă de cele mai multe-ori într'o limbă, pe care n'o înțelege poporul. Chestiunea limbii e îndeobște foarte mașter tractată din partea tuturor gazetelor noastre populare: toate scriu de cele mai multe-ori într'o limbă plină de neologisme, al căror rost nu-l poate afla țărânul nostru nici de cum. Și acesta e o pedecă îndoită în dezvoltarea noastră: poporul nu iubește destul de mult gazetele, pentru-că nu le poate consuma, — și aceia cari cetesc nu înțeleg destul de bine. Trebuie să se știe, că nu poporul e pentru limbă, ci limba e pentru popor — și că neologismele se introduc pe nesimțite și nu cu grămada, cum se încearcă acesta din partea unora... Aceasta se spune aici pentru toate gazetele noastre populare despotrivă.

Nu s'a vorbit aproape nimie despre ediția românescă a cărțicelei dlui Constantin Popp de la Albina, pe care a făcut-o după ediția franțuzască, despre care s'a vorbit acum vre'o patru luni în acest ziaru. *Istorioul scurt al înființării băncilor românești din*

Transilvania și Ungaria, dezvoltat mai pe larg de cât în ediția franțuzască, — precum și o statistică conștiințioasă a stărei de astăzi a băncilor noastre, — e o lucrare bună, care face onore dlui Pop și despre care s'au pronunțat între altele și Budapești Hirrap (care a folosit editia franțuzască!) într'un mod foarte favorabil. Rămâne ca această apreciere să o facă toți Români, cari se interesează de afacerile noastre românești, — dar firește că o astfel de apreciere nu se va pute face decât cet'nd acesta carte bună și interesantă.

Tipografia „Luceafărul” din Budapesta a făcut în zilele acestea o suprinde dintră cele mai mari pe cari le-a făcut vre-odată vre-o librărie românescă de la noi: prin edarea poetilor lui O. Goga ne-a pus în mâna tuturor cele mai frumoșe poezii, cari s'au scris în românește în țara noastră. Sunt mulți cari îl cunosc pe Goga numai din nește poezii publicate în Căldindariul archidieceșan; pentru aceia este acest volum o suprinde și mai mare (dacă 'l vor ceti, după cum au cetit Căldindarul).

Cătră sfirșitul anului acestuia tipografia „Minerva” din București va da pe seamă noastră, a Românilor din țara acesta, două vo-

lume, în cari se va vorbi despre „Neamul românesc în Ardeal”. Autorul acestor două volume este dl N. Iorga, profesor la universi atea din București, care tocmai acum călătorește prin Ardeal, făcând studii și adunând material pentru aceste cărți. Ele vor fi, după totă probabilitate, cetite de toți aceia, pentru cari să scriu.

Vorbe înțelepte.

Cum e isvorul, așa e pârăul, cum sunt părinții, așa sunt coplii.

Stăpânul lenș nu poate să aibă servitori buni și silitori.

Libertate însemnează a face toate conform legii. Sunt însă omeni, cari cred, că libertatea este aceea a nu te supune legii!

Nimic nu poate face din om ființă întrăgă și desvîrșită, de cât numai — durerea.

Stăpânul bun se cunoște după împlinirea poruncii, nu după poruncă.

mană, în deosebi pentru timpul de pregătire a războiului germano-francez și pentru cardatura hispano-hohenzollerniană din 1870. Cine cunoaște pe regele Carol și a urmărit dezvoltarea lui de la 1866 încôce, nu se va mai mira de curajul ce se manifestă aici: căci e regele Carol însuși, este Hohenzollernul în totă individualitatea lui, deschis, sineer și fără temă.

Să presupunem deci ca un fapt necontrazis, că monarhul este autorul acelei opere de 4 volume, în tot cazul martorul ocular, care a scris notele. Astfel prin acest singur fapt, Regele Carol I a intrat în șirul istoricilor, căci ceea ce se scrie în această lucrare, se poate numi cu adevărat istorie. Chiar dacă altă mână ar fi revăzut-o, planul ei, urmat de acel martor cu o perseverență și o esactitate uimitoare, rămâne totuși o lucrare mare și pune în evidență strălucită calitățile de istoric. Ba mai putem adăuga: chiar dacă Regele, ca autor, ar sta și mai departe de opera asta, totuși e făcută de el, căci conține războiele lui, greutățile și smăgirile lui, ear' la sfârșit succesele și triumfurile.

În adevăr. Regele Carol I este istoric nu numai în înțelesul teoretic, dar' și în cel practic al cuvântului. El apare acum ca istoric, cu o lucrare asupra Nicopolei. Noua lui lucrare își are rostul ei, și subiectul ei nu privește numai istoria însăși a acestui fiu de principe german, ca șef al armatei române în războiul ruso-turc din 1877 și istoria tinerii armate, care se acoperă atunci cu glorie, în cât stăruie admirația celorlalte state europene, asigurând României independența, dar' ea privește și pe un străbunic al Regelui, și anume pe nimeni altul de cât pe însuși întemeietorul monarhiei brandenburgo-prusiace, Frederic al VI-lea (1371—1440).

Preludiul acestei lucrări trebuie să lăcăm în activitatea Regelui în Academia română, pentru-că M. Sa nu este numai președintele de onoare al acestei docte corporațiuni, el nu numai că ia parte la ședințele și șopurile ei, dar' ține și disertațiuni în mijlocul ei.

(Următorii apoi analizează frumoșii disertații asupra Nicopolei, recitată înainte cu doi ani într-o ședință festivă a Academiei române, întrușă în sesiune generală ordinară, ear' în urmă autorul continuă.)

Pentru noi, Germanii, este de un interes deosebit întâia parte a lucrării, unde autorul regal vorbește despre Nicopole în anul 1396. În acel an s'a dat nenorocita luptă de la Nicopole, întră Regele Sigismund și Sultenul Balazid, perdută din cauza mândriei și nesupunerei Francezilor. Atunci, alături de Sigismund, care se aliase cu Mircea bătrânul, numit cel Mare, Domn al Românilor, se afla și Frederic al VI-lea, Burggraful de Nemburge. De-și acesta nu număra mai mult de 25 de ani, făcuse Regelui Sigismund servicii considerabile și era chiar capul trupelor germane, împreună cu Ruprecht, Pfalzgraful de la Rhin. Când oștea creștină era aproape nimicită, Regele Sigismund, însoțit și spărat de graful zollernian abia putu să-și salveze viața, strecurându-se sub ploia de săgeți într'o barcă și ajungând sub scutul unei corăbii venețiene. Astfel Nicopole din 1396 deveni baza prieteniei dintră Sigismund și graful de Zollern, și totodată baza mării de mai târziu a Zollernilor. Și tocmai aci zace evenimentul: că la 1396 unul din familia Zollernilor luptă în coaliție cu un principe român contra Turcoilor, ear' 500 de ani în urmă, un Hohenzollern, el însuși principe al Românilor, luptă în același loc contra Turcoilor și, învingându-i, răzbună pierderea de odinioară, mai câștigând și independența țării.

Este explicabil deci motivul, pentru care Nicopole se potrivește atât de bine ca subiect pentru disertația istoricului regal. Și tot atât de bine înțelegem cuvintele regelui: „Iată cum această veche cetate are pentru mine o în-doită însemnătate“.

Din despărțimintele „Asociațiunii“

Convocare.

Despărțământul Mercuria al „Astrei“ își va ține adunarea generală în Ludosul-mare, la 5 Novembre n. a. c. la 11 ore a. m.

Program:

1. Constituirea biroului.
 2. Raportul comitetului pe anul 1904/5.
 3. Censurarea rațiociniului pe anul 1904/5.
 4. Compunerea bugetului pe anul 1905/6.
 5. Dl Ilie Dobrota ține un discurs, despre scăderile la popor și remediile de îndreptare.
 6. Alte afaceri.
- Mercuria, la 30 Octobrie 1905 st. n.

Păcurar
președinte.

D. Munthiu
secretariu.

Înștițare.

Prin ordinul Preaveneratului Consistoriu archidieceșan din 5 Septembrie a. c. nr. 8226 plen. fiind însărcinat în calitate de comisariu cu conducerea colegiului electoral preoțesc combinat din cercurile electorale I. al Sibiului și II. al Seliștei, cu locul central Sibiului, aduc la cunoștința celor interesați, că întrunirea colegiului se va ține în seminariul archidieceșan „Andrian“ sala nr. 23.

Sibiului, 20 Octobrie 1905.

Dr. Eusebiu R. Roșca
comis. cons.

NOUȚĂȚI

Universitatea sășeșcă e convocată în sesiune ordinară de toamnă pe 25 Novembre n. la Sibiu.

Desvălirea monumentală lui Alexandru nu s'a făcut la 27 Octobrie n. (14 Octobrie v.) cum se scrie, ci a fost amânată până la Martie anul viitor. Atunci va participa la actul inaugurării și Majestatea Sa regina Elisabeta a României.

Reuniunea română de muzică din Sibiului, în adunarea generală ținută în 29 Octobrie și continuată în 1 Novembre, s'a constituit pentru anul viitor astfel: președinte domnul asesor consistorial Dr. Miron E. Cristea, director de muzică Hermann Kirchner, secretariu Iuliu Enescu, casariu Nicolae Munthiu, econom Nicolae Damian, arhivar Angel Bena, membri în comitet: Dămina Minerva Dr. Brode, Nicolae Bența și Tiberiu Brediceanu. Alegerea s'a făcut cu aclamațiune.

Curios?! Din câte bune au Români din regat, nu știu zău dacă se vor și a zăcea parte și de felle ungurești, pe când un joc de cuvinte, un calambur sau te miri ce alteleva, își află loc îndată în publicistica magiară. Așa face acum „M. Sz.“: vorbește de-o telegramă, adresată regelui, dar' nemțește, și care a colindat pe la căști König-i sunt în București, apoi de-o recomandare curiosă întră Karl König și König Karl. Ba nu zău, așa-i că au de unde să cunoaște compatrioții nostri neamul?

Demonstrație socialistă înaintea Hofburgului. La îndrumările căpeteniilor lor, socialiștii din Viena au demonstrat înaintea parlamentului și a Hofburg-ului. Au fost mai multe mii de muncitori, cu steaguri și cu lampoane roșii, din ale căror pecturi esău strigătele: Trăiască dreptul electoral universal! Trăiască revoluția! Trăiască constituția rusă! Trăiască Țarul! De altfel ordinea publică nu s'a conturbat. Poliția a luat toate măsurile pentru aceste. După demonstrație, la provocarea conducătorilor, muncitorii s'au împărțiat, numai doi trei au fost arestați, fiind-că s'au împotrivit ordinelor poliției.

Comitete pentru Aromâni. Revista „Macedonia“ este informată, că în toate orașele din România s'au format comitete, cari să facă cunoscută printre cetățeni lupta nedreptă, ce se duce contra fraților din Macedonia. Aceste comitete vor stringe ajutoare pentru victime și vor ține atenția cetățenilor asupra nelegiuților greci, cari fac averi însemnate în țară prin fel de fel de fapte mărgave, — parcă ar fi în vremea Fanarioșilor.

Președintele Loubet în Portugalia. Președintele Franței a făcut vizită la curtea spanolă, ear' după acesta — însoțit de ministrul-președinte Rouvier — a plecat în Portugalia. În port a fost întâmpinat de însuși regele, care l'a condus la familia sa. Duminecă Loubet a plecat spre Paris, după-ee a invitat pe regele Carol să viziteze Parisul. Regele a primit invitația și — probabil — înă în luna viitoare va merge în falnicul oraș.

Serată literară întru amintirea lui Alexandru. Vineri în 27 l. c. tinerimea română din Cluj a aranjat o serată literară închinată amintirii lui V. Alexandru. Dl Nițescu a citit o disertație despre activitatea lui Alexandru — oredem, că va public-o. Serata preste tot n'a reușit — zice „Poporul român“ — cum ar fi trebuit, ceea-ee e a se atribui neorganizării corului și puținului interes, pe care îl arată intelectualii clujeni străduțelor tinerimii. Ne-ar părea bine, dacă prin începutul acesta s'ar mai desmorți spiritele ațipite.

Proces de presă. La 11 Novembre se va pertracta înaintea curții cu jurați din Budapesta procesul de presă al economului Petru Crina Damaschin din Călnic, pentru o poezie publicată în „Poporul Român“.

Falsificatori de bani. Jandarmii au dat de urma unei bande, care falsifică bani în comuna Katy, lângă Titel (unde se varsă Tisa în Dunăre). Făptuitorii sunt țărani, și nu sunt prinși toți.

Pentru catedrală. Din parochia Dârstele Brașovului au încurs la fondul catedralei din Sibiu 121 coroane 60 fileri, adunate ca oferte benevole de la următorii credinșoși: George T. Barbu 20 cor., Alexe St. Barbu, Rada Avram, Constantin I. Măroș, Andreiu St. Măroș, Constantin T. Măroș, Z. Maria St. Sărbu, Ioan G. Aldulea, Toma B. Oltean, George Neguș, Ioan I. Secolean, Alexe B. Aldulea, Maria Toma Bărsan, fiecare câte 2 cor.; văduva Maria I. Bărsan, Toma T. Măroș, Aron Vlad, Erime Tampa, Nicolae Eremie, Alex. G. Barbu, Constantin Eremie, Petru I. Muntean, Nicolae Bodean, Andreia I. Voina, Ioan Leppa, Bucur Sadei, Vasile T. Măroș, Ștefan Al. Popoviciu, Ștefan Muscalu, Petru Ilie Măsa, Ioan P. Sărbu, George Spir. Suvel, Nicolae Dăstar, George P. Voina, Alexe Măsa, v. d. Maria Neguș, v. d. Elena G. Aldulea, Ioan Stoica Sărbu, Dumitru D. Secolean, Nicolae I. Bărsan, Dumitru Neacșu, Ștefan Stai. Barbu, Ioan T. Muntean, Teodor Fugaciu, Ștefan Măroș, Ioan G. Barbu, George V. Fugaciu, Cost. D. Măroș, Dumitru Bărsan, v. d. Maria St. Muntean, Vasile Fugaciu, Nicolae Jian, văduva Paraschiva I. Cimpoea, Nicolae Olariu, Maria Măsa, Constantin D. Măsa, v. d. Maria G. Z. h. Oltean, Alexe D. Secolean, Nicolae Căck, Ioan G. Măroș, fiecare câte 1 cor.; Anghel Măsa, George Cimpoea, Ștefan G. Secolean, Toma R. Avram, fiecare câte 80 fil.; Ioan Barbu Aldulea 70 fileri, Toma Ștefan Oltean, George Măroș, Ștefan R. Măroș, Maria St. Sărbu, Ioan Muscalu, fiecare câte 60 fileri; Ioan Augustin, Toma St. Sărbu, Ștefan Măsa, Dumitru G. Măsa, Oprea St. Muntean, Ioan Morariu, George Bodean, Radu Zah. Oltean, văduva Maria G. Voina, Ana Bașu, Dumitru G. Voina, Răzveica Drăghici, v. d. Maria Domnișor, Mihail Dospa, văduva Maria Muntean, Vasile Milu, Dumitru Voina, Anghel Secolean, Ioan Bodean, Maria I. Măsa, Ioan Vlădărean, George Făcăean, George T. Oltean, Maria N. Bărbăteș, George G. Neguș, v. d. Paraschiva Voina, Ioan Jiga, Mihail G. Voina, fiecare câte 40 fileri; Ioan Voina, Ioan Tampa, v. d. Maria R. Măroș, fiecare câte 30 fileri; Ioan Păcurariu, v. d. Ana Vas. Tampa, v. d. Paraschiva T. Moldovan, Constantin Spr. Suvel, George Al. Sărbu, Ana Bucelea, v. d. Maria St. Barbu, v. d. Ana I. B. Oltean, Ștefan Barbu, Maria Barbu, fiecare câte 20 fileri. Petru Voina 60 fileri.

Darul ofițerilor francezi moștenitorului de tron din Sărbia. Ofițeri esăi din institutul militar „Promotia Puebla“ din Franța, unde și-a făcut educația ostășească și actualul rege s'rb la timpul său, au făcut un dar admirabil moștenitorului de tron George, fiul regelui Petru: o minune de sabie. Pe ea este inscripția: „Promotia Puebla 1862—1864. Fiului tovarășului nostru Saint-Cyrc.“ Sabia, dinpreună cu epistola colegului regelui Petru, cu a generalului Natter, au predat-o lui George doi ofițeri francezi.

Potretul Drului D. P. Barciann. Pentru procurarea chipului în ulei al mult regretatului Dr. D. P. Barciann, fost vicepreședinte al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“, au mai dăruit: profesorul Dr. Ioan Boroia, 2 cor.; Alexandru Vlad, paroch (Mag); Irimie Răduț, fost notariu în Racovița, din privilegiul alegerii sale de notariu în Avrig și Victor Păcală, prof., fiecare câte 1 cor.

Profesor american la universitatea din Berlin. Sunt câteva luni, de când împăratul Germaniei Wilhelm a lansat ideea, ca an de an profesorii americani să propună în Berlin, ear' profesorii din Berlin să propună în America. Ideea s'a întruchipat. În luna ultimă a lunii trecute a ținut la universitatea din Berlin prima prelegere profesorul universității Harvard din America, dl Peabody, despre schimbul de profesori. Întră această ocazie a fost și împăratul Wilhelm, ambasadorul american la Berlin și alte persoane însemnate. După prelegere, Peabody a citit o epistolă a lui Roosevelt, în care se accentuează folosirea acestei proceduri pentru ambele state. În sfârșit împăratul își exprimă recunoștința față de știința profesorului Peabody și în mijlocul unei ne mai pomenite înșuflețiri a studenților, părăsește sala universității, pe care acum a cercetat-o întâia-dată.

Oficiu postal jefuit. S'a întemplat în Kisvárda, acum de curând, noștea. Făptuitorii au scos cassa cu banii, care conțineau 4779 cor. bani gata și trei epistole cu bani, în acestea 10.000 cor., în piață, acolo au spart-o și au jefuit-o. Gendarmeria crede, că hoții sunt din vestita bandă internațională.

Catastrofa vasului Potemkin. „Deutsche Post“ e informată din Petersburg, că pe Marea-năgră s'a petrecut o catastrofă înșorătoare. După-cum se avonește, vasul căpățnit cu fier Potemkin a sburat în aer și s'a adroit de tot. Pe vas a fost și Birilav, ministrul de marină, care s'a fuscot dimpreună cu întreg personalul de serviciu. Știrea de astfel așteptă să fie confirmată.

A crește copii puternici și sănătoși este idealul familiei și societății. Scopul acesta se ajunge, dacă copiii sunt nutriți cu unșore de pește până la încheierea perioadei de dezvoltare. Forte bună e unșorea de pește a lui Zoltan, pentru gustul plăcut și lipsa de miroș. Prețul unei sticle 2 cor., în farmacia.

Teatru. Mercuri s'a dat opera „Frühlingsluft“ în care s'a prezentat publicului sibian dl H. R. Burger, ca tenorist de valoare. A fost mult aplaudat împreună cu doșorele Weber și Sablee, apoi domnișii Pistol, Stărc și Tellowski. Eri, Jol, comedia „Königsleutenant“ a ținut publicul în bună dispoziție. Măne Sămbătă, după-cum am fost anunțat, e reprezentațiune clasică. Se dau de-și piese de Goethe, anume: „Clavigo“ și „Die Geschwister“, ear' Duminecă după amiază opera „Das Garnisonmädel“ și s'era opera „Die schöne Helena“.

Noul roman al lui D'Anunzio. Re-numitul scriitor italian D'Anunzio va scote acuși un nou roman: Amaranta, a căui direcție va fi întru toate deosebită de cea a operelor mai vechi. Acestea i-au creat renume de bun scriitor, dar' nu bărbăteș, ci moale, voluptuos, de salon. Ori cum, n'ar fi rău să avem și noi Români mai multe și mai bune traduceri din italienește, de-și studiile despre autorii italieni nu le prea cetim (câți știu ceva despre Carducci, cărui i-s'a consacrat și rămănește un studiu?).

Fată română, mai inteligentă, află imediată aplicare pentru a îngriji doi copii. Se cere să știe vorbi și nemțește. A se adresa directoarei teatrului din loc, dămnei Lola Bauer.

Sirolin

Este recomandat de cei mai distinși profesori și medici ca remediu eminent contra:

ca bronchită acută, tusă convulsivă, mai ales este recomandat

morburilor de plumăni, afecțiunilor organelor de respirație,

convalescențelor după influență.

Promovează apetitul și face să crească greutatea corpului, de-și are și efecte de calmant și de opioide. Se capătă în farmacii cu 4 cor. sticla. Cumpărătorul să fie atent, ca fie-care sticlă să fie provădută cu firma următoare: (6) 4—

F. Hoffmann-La Roche & Co., fabrică chimică, Basel (Elveția).

Concurs

Decretându-se prin venerabilul ordin consistorial din 1 Februarie a. c. Nr. 811 Bis. filia Felța de parohie materă de cl. III, pentru ocuparea ei se publică din nou concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post de paroh sunt:

1. Casa parohială cu supraedificatele economice în stare bună, grădina de pomi și de legumi.

2. Porțiunea canonică de 14 $\frac{1}{2}$ jugere pământ parte arătură parte fâneață, din cari 684 st. □ vie.

3. Simbria preoțească de la 30 familii câte una ferdală cucuruz sfârmat.

4. Patru stângini de lemne aduse în curtea parohială.

5. Venitele stolare anuale cu 70 cor.

6. De la tinerimea adultă câte o zi de lucru anual cu întreținere de la preot.

Concurenții și vor înainta petițiile cu toate documentele recerute, subsemnatului oficiu în termenul indicat, și sunt datori a se prezenta înaintea alegătorilor în biserică conform prescrierilor regulamentului pentru parohii, pentru a cânta, resp. a celebra și cuvânta.

Sighișoara, 17 Octombrie 1905.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Sighișoara, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan

protopresbiter.

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în comuna bisericăscă Valeverde din protopresbiteratul Câmpenilor, la ordinul consistorial de la 18 Octombrie 1905 Nr. 10,031 Bis. se publică concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în ziarul „Telegr. Român“.

Venitele sunt cele arătate la întregirea dotării preoțești din cota B.

Doritorii de a ocupa acest post să trimită rugărilor lor cu documentele recerute în termenul deschis la subscrierul oficiu.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 11 Octombrie 1905

Romul Furdul

protopresbiter.

Concurs

Pentru ocuparea postului vacant de paros în comuna Cristieș, protopresbiteratul Turda se scrie concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasonate în cota B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Concurenții au să și trimită suplicile construite în regulă subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis, de unde se pot lua și informații mai detaiate, apoi cu prealabilă încuviințare a acestui oficiu se pot prezenta înaintea alegătorilor în vre-o Duminică sau sâmbătă pentru a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Turda, 15 Octombrie 1905.

Oficiul protopresbiterial în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Jovian Murășianu

protopresbiter.

Fată (femeie) la copii

mai veche, află aplicațiune imediat. Se cere să știe puțin vorbi nemțește. Va avé să meargă cu familia pe patru luni la Viena. — Amănunte dă administrația. (264) 2-2

Concurs

Pentru întregirea posturilor de parohii din comunele bisericăști Erdő-Sângeorgiu cu filiile Havadtő și Vadász, și Vidraséu, protopresbiteratul Murăș-Oșorhei, se scrie concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu aceste posturi sunt cele satorite în cota B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Concurenții au a și așterne cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare în termenul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiterial și după înștiințare aici au a se prezenta înaintea alegătorilor în vre-o Duminică ori sâmbătă în biserică pentru a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Informații mai de aproape se pot primi de la oficiul protopresbiterial și de la comitetele parohiale concernente. [268] 1-3

Murăș-Oșorhei, 17/30 Octombrie 1905.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Murăș-Oșorhei în conțelegere cu comitetele parohiale.

Stefan Russu

protopresbiter.

Concurs

Pentru ocuparea postului de cântăreț la biserică română greco-orientală din Codlea se scrie concurs în „Telegraful Rom.“ cu termenul de 30 zile de la prima publicare.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: [269] 1-3

De la fiește care familie taxa anuală 50 fileri și alte date fixe după serviciile sale cari anual se compută cel puțin la suma de 300 cor.

Cei ce doresc a reflecta la acest post, au a și trimite suplicile lor subscrierului însoțite de următoarele documente:

1. Atestat de botez, că sunt de religia gr. or.

2. Atestat de moralitate și praxă de la oficiul parohiei, căruia de prezent aparține.

3. Atestat de calificațiune de cântăreț de la protopresbiteratul tractului, căruia aparține, despre dexteritatea în cântările — poeziile și tipicul bisericești noastre; pe lângă acestea să fie de constituție sănătoasă și să posedă voce bună, melodișă, sonoră. Și înainte de alegere să se prezinte în biserică spre a se produce.

Alegerea se va face la 6 Decembrie c. Alesul va servi un an în mod provisor.

Din ședința comitetului parohial ținută la 16 Octombrie 1905 în parohia Codlea-Feketalom, tractul Branului.

Anania Boldor

notariu.

Iosif Comanescu

paroh, pres. com. par.

Pe timpul secetei din vara trecută abnormală a fost earăși singură în întreaga Ungaria

Prima plantație pentru nobilitarea viței de pe Târnave

(Proprietar: Fr. Caspari, Mediaș 67, Ardeal) care a udat vițele sale cu cantitatea enormă de apă de 5 milioane litri pe zi; este deci singura firmă, care poate lăfăra vițe frumoase și în toate privințele (84) 10-47 neeseptionabile.

Catalog ilustrat cu numeroase scrisori de recunoștință gratis.

O singură frecare cu**Săpunul Schicht**

(săpun cu cerb ori cu cheie)

e ca și

(131) 10-39

doue frecări

cu săpun obicinuit

Săpunul Schicht e cel mai bun și mai efin.

Somatose Albumină de carne.

Cel mai eminent mijloc producător de apetit, și întăritor de nervi.

Se capătă în farmacii și drogerii.

[39] 15-20

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și înviorază

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bóle

da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

aparatură aceasta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fiuiturs de ureche, bitaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poștei de mâncare, răceala la mâni și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate încurte din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimită banii. — Unde ori-ce încercare s'a constat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deore-ce „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă tu deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morhuri cari nu sunt mai vechi [2] 165 de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Espeditie din centru și locul de vânzare pentru țără și strălnătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.

Pentru pacienții de stomach!

Tuturor cari în urma răcelii ori a prea marelui împovărări a stomacului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un trauu neregu at și au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach, Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui rezultate escelente de mulți ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din burueni renumite și recunoscute ca tãmduitoare, cu vin bun; întãrește și înviorază organismul de mistuire al omului. Vinul de burueni delãturã conturbațiile de mistuire și influințază puternic asupra noiei formãri de sãnge sãnetos.

Prin întrebuințarea regulatã a vinului de burueni bólele de stomach vor fi curate încã în formare. Sã nu întârzie nime dar' a-l folosi încã de cu vreme. Simptome, ca: dureri de cap, rigãeli, arsuri în stomach, inflamații, amețeli cu vomãri, cari la pacienți cu suferințe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adeseã dupã câte-va beuturi de vin de burueni, cu urmãrile lor neplãcute, maladii, dureri colice, bătăi de inimã, insomnie, precum și conglomerarea sângelui în ficat, plinã și suferințele hemoroidice de multe-ori se delãturã iute cu vinul de burueni. Vinul de burueni delãturã mistuirea grea și depãrtază prin un scaun ușor materii stricte din stomach și intestine.

Fața palidã și slabã, anemia și slãbiciunile sunt de obicei urmãrile unei mistuiri rele a formãrii insuficiente de sãnge și a stãrii bolnãvicioase a ficatului. Lipsa de apetit și reaua dispoziție, precum și durerile de cap și nopțile perdue (insomnie) consumã adeseori încetul cu încetul multe persoane. Vinul de burueni dã slãbetei puteri de trauu un nou și prospët impuls. Vinul de burueni mãrește apetitul, ajutã mistuirea și nutrireã, urrezã formarea și schimbarea materiei, inlesnește formarea sângelui, calmază nervi escitați și crezãzã nouã voe de viêtã. Nenumãrate scrisori de recunoștință și mulțãmitã dovedesc acesteã.

Vinul de ierburi se aflã de vânzare în sticle fl. 1.50 și fl. 2.— la farmaciile din Sibiu, Turnãșor, Sãlãte, Ocna, Slãmmic, Șeica-mare, Nocrich, Avrig, Tãlmaciu, Boia, Cãmãdie, Poplaca, Gurãrului, Jina, Poiana, Mercuria, Cãlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifãlãu, Sebeșul-sãscu, Vinul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beșineu, Mihãlț, Teiuș, Blaj, Pãnade, Tapu, Mediaș, Blãjel, Sãn-Mãrtin, Ibașfalãu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholt, Fãgãraș, Beclean, Cãmputlung, Rãmnic-Vãlcea, Cudjir, Orãștie, Deva, Humedoara, Hașeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia etc. — precum și în tóte celelalte localitãți mai mari și mai mici din Ardel, Ungaria și Austria.

Farmacile din Sibiu trimit 3 și mai multe sticle de vin cu prețurile originale în tóte calitãțile din Austro-Ungaria.

Pãziți-vã de falsificãri!

Sã se cerã anumit:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicinã secretã. Pãrțile lui constitutive sũnt: Vin de Malaga 50,0 Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roșu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireșe 320,0, Coacãzã, Aniș, Rãdãcina „Helen“, iarba ferului americanã, Rãdãcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecã. un. dcm. [11] 6—

Turnãtoria de clopote și fabricã de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandã spre pregãtirea clopotelor noue, cum și la repararea clopotelor stricte mai departe spre facerea de clopote armonioase, pe lângã garanțã de mai mulți ani, fe fie-care mãrime, provãzute cu ajustãri de fier bãtut, construite spre a întorče clopotele cu ușurințã în ori-ce parte, îndatã ce sunt bãtute de o lature, prin ceea ce sunt mãntuite de a se strica. Cu deosebire recomandã: (119) 19-52

Clopotele gãurite

o invențiune proprie și premiãtã. Aceste clopote au ton mai intensiv, mai limpede, mai plãcut și cu vibrare mai voluminoasã de cât clopotele turnate dupã sistemul vechiu, câte un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg. turnat dupã sistemul vechiu. — Mai departe se recomandã pentru facerea de scaune de fier bãtute, de sine stãtãtoare, spre ajustarea clopotelor bẽtrãne cu corõne de fier bãtut, ca și spre turnarea de tóce din metal. Se aflã clopote în greutate de 300 kg. și mai jos.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco. La espositia milenarã din Budapesta 1896 premiat cu medalia cea mare.

